

Zvažujete operaci očí?

Co byste měli dopředu vědět

Máločeho se tolik bojíme, jako ztráty zraku. Právem. Žijeme v době, kdy zhoršující se zrak, vyžadující stále silnější dioptrie, lze řešit nebolestivým zákrokem. Podívejte se, jestli je pro vás oční operace vhodná a kdy je nejlepší čas na ni jít.

Lenka Petrášová

Ludmila Prudíková z Prahy si loni na podzim dala dlouho plánovaný dárek ke svým osmdesátinám – šla na operaci očí. Je to totiž aktivní žena, donedávna vášnivá motorkářka, která teď navíc tvoří kouzelné háčkované věci a ráda čte. Takže potřebuje dobře vidět. „Udělala jsem dobře. Operace nijak nebolela, zákrok nebyl ani nepříjemný a hned jsem odešla domů. Bylo mi jen doporučeno, abych nosila dva týdny i déle tmavé brýle a oči šetřila. To jsem bohužel nedodržela, byla jsem tak šťastná, že zase dobře

vidím, že jsem se hned vrhla do knížek, a oči mě pak bolely. Takže doporučuji všem držet se rad lékařů. Přesto toho rozhodně nelituji,“ říká žena.

Na jejím příkladu je vidět, že pro oční operace, které korigují dioptrie, není věkový limit. Správně se jim říká refrakční operace a skutečně nejsou v dospělosti omezeny žádným věkem. Pouze se v různých životních obdobích používají odlišné operační metody. Pro pacienty ve věku od dvaceti do čtyřiceti let, kteří se chtějí zbavit závislosti na brýlích a kontaktních čočkách (zejména pro vidění na dálku), se využívají laserové operace. Po čtyřicítce, kdy už oči začne postihovat takzvaná presbyopie a oko začne ztrácet schopnost zaostřovat na blízkou vzdálenost, se využívají nitrooční operace. Takže pokud už vám ruce nestačí na to, jak při čtení stále oddalujete noviny dál a dál, abyste na písmenka viděli, je pro vás vhodná druhá varianta zákroku.

Po šedesátce se začíná kromě slábnutí zraku objevovat i šedý zákal, při kterém dochází k postupnému zakalení čočky a časem může dojít až k oslepnutí. Pak nastává možnost se spolu s šedým zákalem zbavit i brýlí, takže se vyřeší dvě potíže najednou.

náš odborník

MUDr. ANDREA JANEKOVÁ, FEBO refrakční a kataraktová specialista

Umělá čočka

„Presbyopii se také říká stařecká vetchozrakost a řešením je operace Prelex, při které se lidská čočka nahradí umělou multifokální či trifokální nitrooční čočkou. Díky ní člověk uvidí bez brýlí na blízko i na dálku. Je vhodná právě pro lidi po čtyřicítce, kdy člověk postupně hůře vidí na blízko a musí si pořídit brýle

na čtení. Pokud nosí i brýle na dálku, musí mít dvoje a ty střídat. Nebo si pořídí multifokální. Alternativou je právě Prelex, díky kterému se člověk zcela zbaví brýlí na všechny vzdálenosti,“ vysvětluje lékařka Andrea Janeková, refrakční a kataraktová specialista Očního centra Praha.

Kdy je správný čas?

Jak poznáte, že nastal ten správný čas? U léčby krátkozrakosti či presbyopie je to na volbě pacienta, kdy se rozhodne, že chce žít bez brýlí. V obou případech musí podstoupit vyšetření, v jehož rámci lékař posoudí vhodnost operace. U šedého zákalu podstupuje operaci ve chvíli, kdy jej nemoc už omezuje v běžném životě, takže se například bojí řídit. „V každém případě by se operace neměla zbytečně

inzerce 1/2

MEDICÍNA

odkládat, neboť čím je šedý zákal takzvaně uzrálejší, tím může být operace náročnější,“ radí oční lékařka.

„Mě brýle při práci nijak neomezují, proto o operaci neuvažuji. Ponechal bych proto rozhodnutí vždy na konzultaci s lékařem, jaký zákrok a zda vůbec je pro pacienta vhodný,“ podotýká k tématu operací očí olomoucký anesteziolog Zdeněk Mrozek. Což je jen dobře, protože fakt, že určitý zákrok pomohl vaší sousedce, ještě neznamená, že zrovna pro vás bude také dobrý. Lékaři navíc znají i alternativy operací.

„Vhodnost jednotlivých operací je posuzována během předoperačního vyšetření. Kontraindikací k laserové operaci bývá nejčastěji tenká rohovka nebo příliš vysoký počet dioptrií. Ve většině těchto případů lze ale pacientovi nabídnout řešení jiné, a to takzvanou fakickou čočku. Tedy

Jedině oční lékař také může posoudit při plánování nitroočních operací, zda nemáte nějaká **další oční onemocnění** – například změny na sítnici podmíněné věkem nebo třeba způsobené dlouhotrvající cukrovkou.

tenkou přídatnou čočku, která se vloží do oka před vlastní čočku a nahradí nutnost nošení kontaktních čoček nebo brýlí. Tato varianta je většinou vhodná též pro pacienty trpící silnou krátkozrakostí, a to i více než minus deset dioptrií,“ popisuje Andrea Janeková.

Ne každý je vhodný adept

„Nešel bych do toho, přestože mám dost dioptrií a bez brýlí jsem skoro slepý. Jednak jsem si na brýle v průběhu života zvykl, jednak mě dost odrazuje cena. Ale hlavně mám jednoho kolegu, který operaci podstoupil a pak se dlouho nemohl srovnat s tím, že jedno oko mu vidí dobře na dálku a druhé zase naopak na blízko. Neumím si představit, jak se s tím dá třeba řídit auto,“ říká Antonín Haas z Jevíčka. Ano, i takové operace existují, ale jsou vhodné pouze pro některé pacienty. „Jedná se o takzvaný monovision zákrok, tedy jedno oko je poté zacílené do dálky a druhé na blízko. Tento způsob nastavení vidění je vhodný u lidí, kteří jsou na něj zvyklí a jejichž oči takto fungují i předoperačně. Pacient, který viděl na obě oči celý život stejně, by mohl mít po operaci rušivé obtíže s vnímáním vidění každým okem jinak, a to především při větším rozdílu dioptrií mezi očima,“ říká lékařka.

Řada pacientů se také obává, jak dlouho zákrok vydrží a jestli jej nebudou muset po čase znovu opakovat. Tedy zda se jim s věkem dioptrie opět nezhorší. Podle Andrey Janekové lze u naprosté většiny pacientů laserovými operacemi dosáhnout uspokojivého výsledku jedním zákrokem. I tak ale podle ní zhoršení dioptrií na dálku postupem času nebývá příliš časté.

Sáhnete do úspor

Bohužel je to tak. Pokud se pro zákrok rozhodnete a lékař vám jej doporučí, počítejte s tím, že veškeré refrakční operace zbavující lidi nutnosti nosit brýle v současné době nehradí žádná pojišťovna. Platí to jak pro laserové operace, tak i pro nitrooční operaci Prelex. Jedinou výjimkou je operace šedého zákalu. „Tato operace je hrazena ze zdravotního pojištění včetně základní nitrooční čočky. Ta zbaví pacienta závislosti na brýlích pouze na jednu vzdálenost. Pokud by se pacient chtěl zbavit zcela závislosti na brýlích, může si připlatit za prémiové nitrooční čočky,“ uvádí se v informacích tiskového oddělení Všeobecné zdravotní pojišťovny.

Pacienti se ptají

Pacienti, kteří uvažují o možnostech zlepšení zraku, často vyjadřují v otázkách obavu, zda – když se po zákrokulepší vidění na blízko – se nezhorší naopak vidění na dálku. „Lidské oko je schopno akomodovat neboli ostřit na blízko přibližně do pětačtyřiceti let věku. Pokud tedy podstoupí laserovou operaci dvacetiletý pacient nosící brýle na dálku, čeká ho přibližně pětadvacet a více let, kdy nebude potřebovat žádné brýle. Pokud se rozhodne zbavit se brýlí na dálku pacient ve čtyřiceti letech, pak si musí uvědomit, že za několik let bude potřebovat brýle na čtení. Dobré vidění

na dálku mu ale zůstane, což ocení zejména při sportu, řízení auta a dalších aktivitách. Z důvodu ztráty akomodace se u starších pacientů provádí zejména výměna čočky za čočku umělou vícefokální. Díky vhodně zvolené optice pak takový člověk vidí jak na dálku, tak na blízko i střední vzdálenost zcela bez brýlí,“ vysvětluje specialistka.

Nenechám si hrabat do oka

Strach z bolesti je jedním z důvodů, proč lidé veškeré oční operace, laserové i nitrooční, odmítají. Pravda je, že jsou zcela bezbolestné. Provádějí se ambulantně v místním znečistlivění kapkami. A dokonce ani poté neplatí žádná zásadní omezení pro pacienty ve smyslu, že by museli například na neschopenku. Přesto existují dobré rady, jimiž byste se měli po zákroku řídit. Mezi základní doporučení patří vyhýbání se prašnému a zakouřenému prostředí, velké fyzické námaze, koupání ve veřejných bazénech a koupalištích, omezení léků po dobu jednoho měsíce, aby se do oka nedostala nějaká nákaza, a ze stejného důvodu je vhodné dávat si pozor i na nevědomé protírání očí.

Kam jít na zákrok

Velmi častá otázka bývá, podle čeho si vybírat kliniku, kde zákrok absolvujete. Určitě je vhodné se poohlédnout po více pracovištích a udělat si jakýsi průzkum. Samozřejmě by měl být zkušený tým a zároveň moderní přístroje. Při výběru kliniky je pak vhodné se

V případě laserových operací

se operují obě oči najednou. U nitroočních operací je to také možné. U pacientů nad 40 let věku se ale lékaři přiklánějí k týdennímu odstupu mezi zákroky u každého oka zvlášť.

podívat na zkušenosti a reference jiných, kteří již operaci podstoupili. „Pacient by si měl všimnout přístupu personálu, důkladnosti předoperačního vyšetření, počtu operací a kvalitu často může podhalit i to, zda zákroky na klinice podstupují i její zaměstnanci, příbuzní a přátelé,“ napovídá určitá vodítka lékařka Andrea Janeková. ☺

inzerce 1/2